

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.**Hirdetés ára:**

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Zelenka Pál tiszaker. püspök beszéde a f. évi aug. 18. Dobsinán tartott ker. gyűlésen. — Belföld. — Vegyesek. — Pályázat.

Zelenka Pál tiszaker. püspök beszéde a f. évi aug. 18. Dobsinán tartott ker. gyűlésen.

Egy hosszú év után Isten mérhetlen kegyelme megengedte az újra találkozást, püspöki ezen egyházban a viszontlátást.

Igen. Püspöki egyházban vagyunk. Anyagi és szellemi teljes berendezéssel ápolja a közegyház köz-céljait, régi hűséggel vezet az ev. szellem hatása alatt a művelődés magaslatára a nemzedéket, számra nézve fogyatkozik ugyan, — a felvidéki városok balsorsát ez sem kerülhette el, — belerejére nézve azonban nem enged a múlt eszményibb lelkesedéséből, kegyelettel őrzi szülő és egyház családok oltárait s akar és tud azokon Istennek és királynak, egyháznak és hazának vallásos érzellemmel égő áldozatot hozni. Tartsa meg e nemes tulajdonságot, Folytassa ezen nemes hivatását. Ápolja a közegyházzal való szoros szövetségben annak magasabb céljait. Népe és intézményei legyenek védve és áldva az Úrtól!

Püspöki egyházban, hirneves Ruffinyi, Pákh, Czékus, Máday ezen otthonában, felemelkednek e nagy emlékü püspökök szellemalakjai most előttiünk, Pákh és Máday közel nyughelyéről pedig édes bús-emlékek virágfüzérére hozza és teszi le tanácsszatlunkra a kegyelet. Adjuk át nekik itt is a főhelyet. Emlékezzünk meg róluk áldó fohászszal. Tegyük emlékek életetésével példájok követésére ujjal fogadást.

II.

Nagy események színhelye volt a lefolyt köz-igazgatási évben hazánk és egyházunk. Az Európaszerte ünnepelt koronás államfő, apostoli királyunk Ő felségének alattvalói örömmel és hálával ünnepeltetése történetileg is nagy évek sorába vezeti a jelen évet hazánk életsorsában.

Bölcs és jóságos király felett zengett jún. 8-án

a magyar birodalom összes templomaiban a hála-ének, tanácstermekben és köztereken az öröm- és dicsének. Ünnepi hangulatban, ünnepi öltözetben seregelt hazánk nyelv- és valláskülönbség nélkül minden lakosa az oltárok köré s melegséggel tón alattvalói hűségről és hódolatáról lélekemelő bizony-ságot. S méltán. Két korona tündöklök apostoli királyunk felkent fején. Az egyiket, az ősrégit, az alkotmány adta, a másikat, talán még becsesebbet önmaga készítette. Gyöngynél értékesebb alkotmányos felfogás, ércnél becsesebb haza- és nép-szeretet, igazság és szabadság tisztelete e mély val-lásosságból magas példaadás képezik e ragyogó ú korona alkatrészeit. Az teszi trónját hatalmassá, meg-jelenését hódítóvá, országlását kor- és mintaszerűvé, magyar királylyá megkoronáztatásával Istentől immár 25 évét valójában Istentől áldásossá. Ennek hódító hatása volt a fényben és melegségben páratlan fő-városi és egyszerűségben, de örömrában uszó vidéki ünnepélyeken látható. S az akkor, azelőtt és azóta is ünnep- és hétköznapokon mindig felhangzó egyet. fohász a királyért, benne az első magyar embernek s a nép és nemzet kegyes atyjának folytatva életéért is könyörög hálátelt szívből az Úrhoz!

A hű népek sorában méltó helyet foglalt el egyházunk s összes hiveivel együtt. Mi azonban egygyel többert fohászunk, azért t. i., vajha az ő befolyásával történt államépítésre ő tehesse fel az 1848-iki 20-ik törvényben kimondott nagy elv életbeléptetésével a legragyogóbb koronát, hogy ne legyen az Úr teremtményei közt egy sem e hazá-ban, ki az állami élet különböző ágazatában épen vallásos hite miatt nyerjen előnyt vagy szenvedjen hátrányt, — s ezzel az új korszaknak kezdője ő, végezze is be annak nagy alkotásait, alkotmányos hazánk szebb jövőjére.

Emeljük fel tehát hálás feltekintéssel vallásos hitünket az angyalok magaslatáig s mondjuk el a proféta megalázódása, hite, öröme, reményével: éljen a király!

III.

Fény és árny egymás nyomában járnak. A napfény után nyomban sötét árny borult a szellemi élet ormaira. Az államilag semmisnek vallott reversálisok, most már a szabadelvűség tetszetős mezébe burkoltan, a parochiák csendes magányából a törvényhozás nyilvánossága elé vonultak és ott sértett egyházi tan és lelkiismeret, a szülők természetes jogának hangzatos czime alatt az 1868-iki törvény módosításával vagy félremagyarázásával szabadalmat követeltek.

S ezzel a magyar törvényhozás főrendi házában az elkeresztelési, illetőleg most már az államkormány rendelete s ennek magyarázata szerint csak elanya-könyvelési kérdés napirendre került.

Ezen követelés s azon tan, hogy csak egy ker. egyház van, abban egy a keresztség, elkeresztelés tehát nem is történhetik, hogy ezen egy ker. egyházban cselekvő és szenvedő tagok vannak, előbbieket az egyedül üdvözítő egyház keblén a híek és igazak, utóbbiak a tévelygők és szakadár eretnekek, — ámulatba ejtette a főrendiházat épúgy mint a hazai közvéleményt.

Az egyházi nagy hatalom és bátorság nem kapta meg osztálytársul az államkormányt, még kevésbé azokat, kik a magát egyedül üdvözítőnek vallott egyház gazdag kebelén boldog pihenéssel nem dicsekedhetnek. A meglepetést követő 24 óra multán a főrendiház terme már bezárattott és így a méltó válaszatra a valójában „szenvedők“ részéről sem idő, sem mód nem adatott.

Meg lesz adva ez azonban akkor, mikor az államkormány a pótanyakönyvekre vonatkozó törvényjavaslatot beterjeszti.

Ezen erőtlen és muló tapasztért az égő s mindjobban terjedő sebre mi valójában nem tudunk lelkesedni. A baj meg van ugyan, s mert mesterséges uton szíttatik, terjed is, de nem természetes s ép azért nem is lehet állandó.

Mi az 1868-ik törvényhez szilárdul ragaszkodunk. Annak bármily irányban is módosítása a nem róm. kath. többség joga és érdekeinek egyenes megsértése volna. Csak egy esetben lenne a szülők természetes joga kimondható s az volna a kath. egyháznak az államtól teljesen külön választása s oly autonómiával ellátása, milyennel mi dicsekszünk vagyis az 1848-iki 20. törvényben kimondott nagy elvnek e tekintetben is valószínűsítése és az állammal egyforma mértéke.

E bajon azonban egyházunkat illetőleg sem a a kath. egyház nem ront, sem az állam nem segít. Maga a sz. keresztség vagy az anyakönyv ezen vagy azon egyházhoz szíve szerint tartozónak senkit se minősít. Ily szíves tagok nélkül pedig inkább egy temető egyházunk. E bajon tehát egyházunkat illetőleg misem segíthetne alaposabban, mint a lelkipásztori hűség és sikeres gondozás folytán e láthatlan egyháznak lelkes és szíves egyháztagokkal szaporítása. És ez meg fog történni, mihelyest lelkész-

nevelő intézeteinkben nemcsak tanítani fognak öt nyelvet és 30 tudományt 4 éven keresztül, hanem nevelni is fogják őket életbölcsekre, pásztori hivatásra, apostoli hűségre és életáldozattal utánjárásra, vagyis a lelkészletnek, a belmissiónak hivatásszerűen gyakorlására. Ez meg is fog történni, hogy ha anyagi nagyobb gondok, földturás, párbérszedés és stóla-követelés nélkül meg lesz adva a mód, lelkészeinknél szellemi háztartásuk és idejük berendezésére s ezzel meg lesz adva a lehetőség is, hű munkásokul az Ur szent mezején beválásra.

Addig is azonban várjuk Istentől s munkáljuk hűséggel a jobb jövőt. Ragaszkodjunk az 1848-iki 20. törvény szelleméhez. Ne csak lakjunk, hanem éljünk is a reánk bizottakkal az Isten rendelte helyen s legyünk az Ur népének valódi lelkiatyái. Kifelé pedig: viszonzozzuk a követ kenyérrel, fogadjuk a fanatismust türelemmel, a dölyföt megalázódással az Ur előtt s ne feledjük el soha, hogy mi a Krisztus egyházának szolgálatában arra rendelttünk, a mi okosít tanításra, a mi nemesít szeretetre, a mi boldogít igaz hitnek hirdetésére s a különféle templomokra való tekintet nélkül a szabadság, egyenlőség, testvériség égi tanainak a testvérek és polgártársak közt a béke olajága gyanánt bemutatására, arra tehát, a mi az igaz békére s e földön az örök életre való!

IV.

Az 1860-iki évtől várt zsinat m. é. december 5-én megnyitattott s akkor 8 napi, május hóban 24, június hóban 2 napi, tehát 34 napi munka után a teendőjének java részét befejezé, a megalkotott törvényt apostoli királyunk Ő felségéhez megerősítés végett felterjeszté.

A mi még hátra van a gyámintézetre és az ev. ref. egyházzal közös ügyekre vonatkozik, az az őszi ülészakban fog elvégeztenni.

Mit végzett a zsinat? Arról én is igénytelen napszámos tanúságot tudok tenni. Arról azonban, hogyan végezte azt, a lényegét illetőleg, az van hivatva ítéletet hozni, a ki nem vett részt a zsinaton, tehát maga a megbízó egyház egyeteme.

Az egyház szervezete, tanügye, pénzügye és törvénykezése alaptörvénybe foglaltattak. A részletek az egyes kormányzó testületek szabályrendeleteire bizattak. Az egyház életének azon 4 ágazatában történt intézkedésekben 6 főelv, még pedig 4 régi és 2 új elv a vezér.

A régi 4 elv, melyen mint alapon nyugodott eddig is egyházunk alkotmánya:

Az egyház alólról felfelé kormányoztatik: tehát a tisztviselők minden fokozaton szabad választás útján kapták a megbízást, az egyház kormányzása fokozatosan közgyűlések által, illetőleg ezekben a hivatalosak és választottak által történik oly módon azonban, hogy csak főbbekre nézve van az egyházak részéről utasítás a többiekre nézve képviseleti rendszer alapján a képviselők többségének határozó jog biztosítottik. A kormányzásnak gőczpontja az egyetemes gyűlés, mely mint legfőbb ható-

ság az egyetemes tisztviselők, egyházkerületek és a főiskolák képviselőiből alakul.

Az egyház alólról tartatik fenn. Vagyis a közegyház életforrásaiul az egyházak jövőre nézve is meghagyattak. De hogy azokká lehessenek: új beosztást nyernek, minden tag személye és vagyona után köteleztetik arányos hozzájárulásra azokban.

Az egyház maga itél tisztviselői felett. Három fokon alakítatik törvényszék. Az első fokon szóbeliség hozatik be, tehát a vádló és védő rendszer lép életbe.

Az egyház maga hozza törvényeit. Tehát a zsinat az eddigi alapon törvénybe foglaltatott oly különbséggel, hogy abban a tanítói kar is nyer arányos képviselést.

S ezzel a zsinat-presbiteri rendszer nem csak meghagyatott, hanem némely következetlenségektől eltekintve helyesbített.

A 2 új elv, mely határozott javítás a demokratikus egyházban:

Az egyház felülről lefelé ellenőriztetik. Mindenki csak sáfár, kinek a felsőbb fokú hatóságnak a reá bizottakról számot kell adnia. És ez nagy intézkedés egyházunkban, hol az autonomia a fejetlenség és függetlenség veszedelmes szélsőségeig vitetett a gyakorlati életben keresztül sok helyütt. És ez üdvös intézkedés egyházunkban, hol épen az ellenőrzés hiánya miatt sok anyagi és szellemi erő elpusztult.

Az egyház minden része testrészt lévén az egyetemes erővel tartatik fenn. És ez nagy intézkedés egyházunkban, hol minden egyház önmagára hagyva mintegy, berendezkedett és élt, a hogy tudott. És ez üdvös intézkedés egyházunkban, hol az egyházak $\frac{3}{10}$ -de csupán önerejére utalva anyagi és szellemi háztartását fenntartani nem képes. Valósult tehát a nagy apostol tanácsa egyházunkban: hordozzátok egymás terhét és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét. Ezen célra és a közegyház más céljaira egyetemes alap létesítetik, melyhez minden egyháztag állami adójának $\frac{1}{2}$ százalékával fog járulni évente. Ezek cseppek igaz, de mint ilyenek is kimélyesztik majd a megélhetés gondköveit sok helyütt. S mert van nagy cél, lesz majd bő eszköz is. Egyházunkban az áldozatkészség nincs még szünő félben. Ezen közalap megkapja majd a maga jóltevőit. Prónay, Schreiner, Iház példaadása nem marad követők nagy száma nélkül.

Ezeket végezte a zsinat, nem a maga erejéből, hanem Isten kegyelméből. Végezte pedig piünkösi lélek hatása alatt: egymást megértve, a nézetek különféle volta iránt tisztelettel, pártokra nem szakadva, a világi férfiak példás közreműködésével dél-éltet és délután összevetve szerényen és okosan, vagyis egyháziisan.

Én legalább minden szerénységem mellett is büszke vagyok, hogy a zsinaton részt vehettem s kiösmérhettem azt a nagy erőt, mely fölött egyházunk a világiakban, lelkészekben és tanároknak rendelkezik, hogy a merev képviselési rendszeren

nyugvó zsinat ily tiszteletet tudott épen a képviselési rendszernek egyházunkban szerezni; hogy előre történt összebeszélés nélkül, Isten szent lelkének hatása alatt megcsélekedhetette azt, a mi jó jel a törvény életrevalósága mellett, valósíthatta ugyanis az ev. parancsszavát: tartsd meg a mid van, hogy senki el ne vehesse a te koronádat!

Végezetül a büszkeség nem kis nemével emlékezem meg egyházkerületünk zsinati képviselőiről, kik nem hiúságvásárnak, hanem komoly munkatérnek tekintvén a zsinatot, lelkiismeretes hűséggel és szorgalommal járultak a zsinat törvényeinek megalkotásához, azok sorában találja a tisztelt közgyűlés természetesen, a zsinaton is elsőről Péchy Tamás ő excellenciájáról, ki mint egy akarattal választott zsinati elnök minden mást félretéve, különben is ismert bölcseséggel, tapintattal, erővel s mégis kedvességgel emelte a zsinat tekintélyét, előmozdította annak sikerét nagy mérvben; a zsinaton kiváló előmunkásokról: Farbaky József, Marko Sándor zsinati jegyzőről s Marko Sándorról még külön is, mint a törvénykezési rész avatott szerkesztője és mesteri előadójáról, valamint Moór Gyuláról, mint az alkotmányrész egyik szerkesztőjéről.

Emlékkövet állíthatunk mi is s reá írhatjuk hála és dicsőítés vallásos érzelmeiből fakadólag: Mindedig megsegített az Úr! Jőjjön reá visszhang az égből: megsegítelek ezután is népem, gyermekeim!

Tiszteletteljes évi jelentésemet befejezem. Sokat és sokról jelenthettem. És ez jó jel. Eleven egyházi életre vall, azon egyházi munkás szellemre, mely legkisebb ezen egyházkerületünknek évtizedek óta ismérve.

Elismerő hálával emlékezem egyházkerületi felügyelő ő excellentiájának ez évben is testvéries közreműködéséről. Sok oldalú, sokszor nehézkes ügyeinknél bölcsesége és egyházszeretete biztosan és gyorsan vezette ügyünket befejezéshez. A szavazatbontásnál, törvénykezési és számvevőszéki ülésekben s a gyűlésen is elnöktársi részvétele vezéri hűségről beszélnek.

Elismerő köszönetet mondok az egyházmegyék s a fő- s középiskolák elnökségeinek, azok sorában kivált a főespereseknek és igazgatóknak, kik a munkát és felelősséget velem készségesen megosztották s ügybuzgalommal munkáltak az ügyek rendszeres kezelésén közre.

Elismerőleg emlékszem meg a lelkésztestvérekről, tanárokról és tanítókról. Egykét esettől eltekintve panaszra okot nem szolgáltatottak, sőt nehéz hivatásukban itt-ott nagy lelki erőre valló küzdelemmel megtartották a sikeres működés példaadás magaslatát.

Elismeréssel adózom az egyház fenntartó tagoknak ez évben is fényesen tanúsított egyház szeretetéről, azok élén az egyház megyék, fő- és középiskolák felügyelőiről, azon egyház-építő áldozatról, melyet a felolvasott jelentés szerint is azok nagy száma hozott az Úr kedve szerint az Úr dicsőségére, a 132 ezer forintban kimutatott hagyományok és alapítványok

adóiról s azok sorában vagyunk nagy részével egyházi jöltevék közé beállott Szerecsen Lajos, Schneider János, Ehn Károly és Hirth Lajos testvérekről, — Péchy Tamás, Szent-Iványi Árpád és Radvány István felügyelőkről, kik zsinati napidijaikat s költségeiket a sajátjokból pótolván, azokat egyházi czélokra adományozták; a teljes építkezésre kiadott 186 ezer forint mellett Késmárkról, mely 50 ezer forint árán gymnasiumi új épületet és Nyíregyházáról, mely 100 ezer forint árán központi új iskolát épít.

A csapásnak fájó tudatával gondolok ev. egyházunk mult évben nagy halottjaira: Ballagi Mórra, ki mint tudós, tanár és egyházi író a „Prot. Lap”-nak 1858-ban megállapítása által szellem vezéri szerepben vitte egyházunk közigazgatási és szellemi dolgait előbbre; — Haan Lajosra, csabai lelkész, egyet. főjegyző és lelkészeink sorából egyetlen m. tud. akadémiai tagra; — egyházkerületünk szülöttje Hunfalvy Pálra, e világhírű nyelvtudósra, akadémiai tagra, az egyet. tanügyi bizottság és a Luther-társaság első elnökére, ki hithű nevével közös végrendeletben egyet. theol. akadémiainkról és más intézetekről nagyobb összeggel megemlékezett; — Klein Ernő volt bártfai lelkészre, történettudós és íróra, ki nyugalomba vonulva Birdán talált örök nyugalomra földi helyet.

Tiszteletteljes jelentésem befejezéseit tisztelettel indítványozom:

Fejezze ki egyházkerületünk apostoli királyunk Ő Felsege 25 éves megkoronázatásának évfordulóján halás népe által történt fejedelmi ünnepeltetése alkalmából alattvalói örömet és háláját s nyilatkoztassa ki külön feliratban dicső országlása és atyai legmagasabb kegye felett alattvalói hódolatát.

Fejezze ki államkormányunk s abban egyházi ügyeinkbe legmélyebben befolyó vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő excellenciája iránt kiváló tiszteletét államférfiúhoz e legnehezebb miniszteri székben a 1868-iki törvény által a kisebbség féltett jogainak méltó módon védeéseért, az államsegélynek bizonyára szánó részvéből fakadt nemes indulattal, kerületenként 1000 frttal felemeléseért, azon igazságérzetért, melylyel műemlékeink közt most első ízben rimabrézói templomunknál segélylyel gondolt, azon irgalomért, melylyel szánandó sorsban lévő Kozla Jánosné még szegényebb három árvájának 150 ft kegydíjat juttatott évente, — általában pedig azon nemes elbánásért, melylyel védi, gondolzza egyházunkat.

Fejezze ki örömet és bizalmát egyházkerületi felügyelő ő excellentiája iránt s köszönje meg hálásan áldozatkész tevékenységét.

Méltassa az apákhoz térteknek érdemét s mondjon áldást nemes cselekedetek által megszentelt emlékökre.

Méltassa a visszavonultaknak érdemeit s kívánjon nékik egyházhasznúságokért jutalmat az Úrtól;

Üdvözölje az ujonnan választott tisztviselőket, hűségükre bizván kinek-kinek a bízalom helyén szeretetteljes közreműködést; üdvözölje Radvány

István esp. felügyelőt kir. tanácsossá, Kubinyi Aladár esp. felügyelőt kir. törvényszéki elnökké történt legfelsőbb kinevezetéseért, Linberger István tudós lelkész 40 éves lelkézi évfordulójának teljes erőben s nagy érdemek koszorújával megélhetéseért.

Fejezze ki elismerését a Glosius Artner választmány iránt, hogy legszegényebb lelkésziink özvegye Palásty Gábornénak irgalomkenyeret adott s azon nagyszámú jöltevéknek, kik alapítványaik és adományaik által alapot vetettek egy biztosabb jövőnek s módot nyújtottak intézeteinknek megélhetésére, tiündöklő példát adván azok sorában állandó emlékül Szerecsen, Schneider, Ehn és Hirth az Urban elhunyt hittestvéreink.

Vegye elismerő tudomásul a késmárki lyceum s a nyíregyházai hatalmas egyház nagyobb mérvű áldozatát.

Fogadja végiül fájó részvétellel hazai egyházaink nagy férfainak gyászos elhunytát.

Ezek után e nagy évnek most zárünnepén leborulok az Úr előtt s fohászkomban egyre kérem az Urat, hogy a szeretetteljes egyetértést, melyet egyházaink előljárói e kerületben barátságosan ápolnak, tartsa meg és értékesítse a közegyház javára, hogy a hűséges munkát, melynek elvégzésére elhivattunk, ne mulasztssa el közülnök egy is, hogy azon szolgálat, melyre az Úr rendelte hazáért, egyházért, legyen áldott az Úrtól.

Övé volt és legyen a dicsőség és a birodalom mindörökön örökké. Amen.

BÉLFÖLD.

Részletek Zelenka Pál tiszakerületi püspök évi jelentéséből. Kánonszerű egyházlátogatást ez évben sem tartottam. Viszszatartottak ettől nemcsak a majdnem teljesen betöltött időnek e célra teljesen hiánya, hanem az elmúlt évi jelentésben előadott ok is, az t. i. hogy az eddigi berendezés püspöki egyházlátogatás sallangos és drága volta miatt, nem hozza meg az ellenértéket a kellő sikerben. Várok vele tehát addig, míg ezen különben ősrégi és méltóságos intézkedés méltóbb módon nyer majd egyetemesen alkotandó szabályrendeletben berendezést.

M. évi szept. 10. 11. napjain a csorbai tónál időzött Pank superintendens és családjánál tettem búcsulátogatást. Ezt a figyelmet a kitünő férfiú méltán megérdemelte. A nemes cél érdekében jött a Leopoldianum ünnepre hozzánk s maradt hétszámra köztünk. Nagy erő ő, nagy befolyása még nagyobb körében. Helyzetünket ismeri és teljes tárgyilagossággal itél törekvéseink s ennek akadályai felett. Melegséggel munkál nehéz bajaink enyhítésén. Férfias bátorsággal küzd mellettünk, az ev. egyház hithű tiszta volta mellett s azok ellen, kik sokan ott is eszközül alacsonyítják le politikai törekvéseik s nemzetiségi céljaik valószínűsítésére egyházunkat. Ennek mondott a zsinat ellent hangosan akkor, mikor az egyházak nyelvek szerint való elnevezését eltörlé, s ezzel a gonosz válaszfalat eldönté, a hangzatos, de evangyéliom ellenes czéget egyházunk homlokáról levette.

M. é. október 12-ikén megjelentem Révész Bálint tiszántúli ref. püspök ravatalánál, a közvesztesség fájó tudatával kísértem ki őt én is jól megérdemelt nyugalma helyére, áldásért könyörögvén egy hosszú élet nemes cselekedetei által megszentelt emlékére.

M. é. nov. 6-kán meglátogattam Jeszenszkyt Iglón, őt a m. évi kerületi közgyűlésen tett ígéretem szerint a hét év óta nélkülözött béke révpártjára kivezetendő. Nem sikerült. A habverés még mindig nagy. Egy csalódással több. Itt is még várunk kell az Úrra.

F. é. június 20-ikán meglátogattam a göllnicz-bányai egyházat s ott az előjárókkal értekezletet tartottam. Célom volt az oknak, mely miatt néhány presbyter az eskü tételtől vonakodik, megtudása, a politikai képviselő választásokból lelkész és a hívek közt levő feszült viszonynak kiismerése s annak megtudása, vajjon meg tartható-e itt az egyházkerületi gyűlés? Tapasztalataim nem megnyugtatóak. Az egyház törvénye és a felsőség törvényes rendelkezései itt a balúl értett s eddig majdnem függetlenül gyakorolhatott autonomia útvesztőjébe kerültek. Az egyház közönségének egyrésze oly jogok gyakorlására érzi magát lelkészével szemben feljogosítva, melyek a lelkésznel is az egyéni joggal mereven ellentétben állanak s ma már az Úr és szolga közti viszonyban sem fogadhatók el. S viszont a lelkész az egyéni jog és lelkészi állásra való tekintet közt nem vonta meg kellőleg a határvonalat s bele ártotta magát a politikai versengés lelkészt mindig elmerítő küzdelmeibe. E kettős baj még nem került a megfontolás szűrőjébe s ép azért e különben kiváló egyház forrongó e helyzetében az ide kitűzött gyűlést nem fogadható.

Június 21-ikén az eperjesi collegium előjáróságával tanácskozik, június 22-ikén a dobsinai egyházzal, június 23-ikán részt vesz a rozsnói felsőbb leányiskola vizsgáján június 28-ikán Kés márkon a lyceum kiépítése ügyében tart tanácskozást, július 31-ikén Liszka József kerületi pénztárnok ravatala felett vesz rész a közgyűlésben püspök úr.

Az egyházmegyei elnökségek a zsinaton el lévén foglalva, rendszeres egyházlátogatást nem végezhettek s inkább az iskolák látogatására szorítottak. Gömör megyében a főesperes több iskolát váratlanul meglátogatott s tapasztalatait, melyek az ellenőrzés szükséges volta mellett tesznek szomorú, mégis fényes bizonyítékot, az egyházmegyei közgyűlésen előadta.

Ünnepélyek. Június 8-ikán Ő felsége megkoronáztatásának 25-ik évfordulóján minden egyházban hálaadó isteni tisztelet tartatott.

Mult évi október 15-ikén a sáros-zempléni esperesség új elnöksége Eperjesen beigtattatott. Stoósz október 18-ikán templomépítésének 100-dik évfordulóját ünneplé. Nov. 11-én Mernyiken az újított templom felszenteltetett. Decz. 6-ikán a batizfalvai templom avattatott fel. Márcz. 26-ikán Miskolcz városa és az ev. egyház ünneplé Radvány Istvánt kir. tanácsossá, április 27-ikén a kishonti esperesség Kubinyi Aladárt törvényszéki elnökké történt kinevezetése alkalmából. Aug. 2-ikén a VI. sz. kir. v. egyházmegye ünneplé Linberger István késmárki lelkész lelkészkedésének negyvenedik évfordulóját.

Részvétel. Részt vett a kerület küldöttségileg a Transcius ünnepélyen L.-Sz.-Miklóson aug. 6-ikán; szept. 20-ikán pedig Kún Bertalan tiszáninneri ref. püspök 25 éves püspöki jubileumán, jún. 6—9 napjain a koronázási emlékünnepeken s azok minden ágazatában részt vett a püspök, mint főrendiházi tag.

Részletesen előadja ezután a jelentés a tisztviselői karban történt változásokat az egyházkormányzás három fokozatán.

Vérség és sógorság tilos foka alól királyi felmentvényért 25 folyamodvány terjesztetett fel, megkapta mind az engedélyt, még pedig 5 díjmentesen, 20 pedig 100—5 frt taksa mellett. Utóbbiból az egyházkerületi nyugdíjintézet javára 340 frt. folyt be.

Hagyományok és alapítványok 132 ezer frtot, az adományok és gyűjtések főösszege az egyházaknál és középiskoláknál 39659 frt 65 krt. képvisel. Az alapítványt tevők között különösen is kiemelendők: Schneider János, ki 15 ezer frtot érő összes vagyonának örökösévé az eperjesi, Hirth Lajos és neje 12 ezer frtot tevő vagyonát a poprádi, Szerencsen Lajos 35 ezer frtot tevő vagyonát a rozsnói egyháznak hagyományozá; Ehn Károly pedig vagyona nagyobb részét egyházak között osztá fel.

Kaptak a kerület összes egyházai adományokban segélyekben 31189 frt 15 krt, adtak 3602 frt 57 krt.

Teljes építkezésre a kerület körében 186 ezer, részleges építkezésre 32 ezer frt fordított.

Beszámol még a terjedelmes jelentés „Mozzanatok“ czime alatt az egyházmegyékben s egyházakban előfordult nevezetesebb eseményekről s végül az irodalmi munkásságról.

A zólyomi evang. egyházmegye rendes közgyűlései. Az idei rendes közgyűlések a zólyomi evang. esperességben augusztus hó 16—17-ik napjain folytak le Besztercebányán szép számú részvevők jelenlétében. A nyugodt és higgadt mederben vezetett tanácskozásokat és a tárgyalás alá került kérdéseket általán élénk érdeklődés kísérte s testvéries, békés szellem lengte át.

Az esperességbeli lelkészek legelőbb az Úr imadására szentelt hajlék oltára köré gyűltek össze, hol Mikler Sámuel helyi lelkész Mat. VI. r. 13 v. alapján tartott, érzelmet és értelmet átható, alakilag s tartalmilag kitünő beszédje után, lelkész társainak kiszolgálta az Úr szent vacsoráját. —

A kiengesztelődés sz. helyéről a lelkész-testület bevonult az egyház diszes tanácstermébe rendes évi értekezletének megtartására, melyet „veni sancte“ közös eléneklése után Mockovcsák János főesperes, mint az értekezlet érdemes elnöke terjedelmesebb beszéddel nyitott meg; melyben a feltűnedező kedvezőtlen jelenségekre, régi roz ellenünk magatartására s készülődéseire rámutatva, kiválóan szükségként hangsúlyozta a Sion őrizetére és erősítésére hivatottak testvéries összetartását s egyetértő együttműködését. Továbbá jellemezte a zsinat által végezett munka kedvezőnek mondható eredményét, mint a melyet főleg a lelkészek üdvözölhetnek örömmel, mert kánonai alkalmasak a pap érdekét, állásának tekintélyét megóvni, sőt öregbíteni, hivatásszerű működésének pedig szabályozott, de nem kórlátózott tért biztosítani. — Azután jelezte az elkeresztelési kérdés jelen állá-

sát, mely valóban száználmas stádiumba jutott. A vallás és közoktatásügyi miniszternek a képviselőházban és a főrendi ház ülésein kijelentett férfias nyilatkozatai az elkeresztelési vita alkalmával ugyan szilárdságot és állandóságot látszottak jósolni az 1868 évi 53 t. cikknek — a mi a protestáns egyházak óhajával találkozott; — azonban ama törvénycikk sanctiója, őszinte érvényre emelése érdekében szükségessé vált 1890. évi 10086 sz. a. ismert és az ultramontanizmus táborában mesterséges vihart keltett kultusministeri rendelet ereje hova tovább gyöngül s a r. kath. klerusnak a törvény iránt tanusított tiszteletlenségével s erőszakosságra hajló elbizakodott önkényével szemben a törvény rendelkezéseinek tekintélyt s érvényt szerezni nem képes, mert hisz az illetékes anyakönyvezést nem biztosítja. Ugyan is a protestáns lelkészek legtöbb esetben hiába jelentik fel az elkeresztelést nyakra főre üző r. kath. plébánosokat, annak kívánt eredménye ritkán van. Ha a rendőrkapitány vagy a járási szolgabíró meg is hozza szorosan a Csáky-féle rendelet intentiója értelmében az első fokú ítéletet; elmarasztalván a „kihágót“ 10 frt pénzbírságban és kötelezván őt a keresztelési bizonylatnak nyolcz nap alatt az illetékes lelkészhez való átküldésére; de mikor az első fokú ítélet — soha el nem maradható felebbezés folytán — felkerül a belügyminiszterhez, rendszeren annak a bírságra szóló részét helyben hagyja ugyan; de érdemleges részét, mely a plébánost kötelezi a keresztelési bizonylat átadására, megsemmisíti. Igazán absurdum a legfelső hatványon! Hiszen nem az a cél, hogy a r. kath. egyháznak 10 frtos martyrokat szerezzünk, hanem hogy a törvénynek rendelkezése végrehajtassék s az illetékes anyakönyvezés biztosíttassék.

Ily körülmények között meghányi-vetni való kérdés: Quid hoc faciendum? A teendőkre nézve a vélemények eltértek egymástól. Voltak, kik — tekintve, hogy a r. kath. plébánosoktól az elkeresztelt gyermek anyakönyvi adatait semmi módon sem lehet megkapni — hisz jellemző, a mit a besztercebányai diocesis egyik plébános a hetvenkedve mondott, úgy mond: inkább hagyja magát megégettetni, sem hogy az általa keresztelt gyermek anyakönyvi adatait a protestáns lelkésznek kiszolgáltassa, továbbá tekintve, hogy a belügyminister sem szerez érvényt a törvénynek az anyakönyvezést illetőleg, közelfekvőnek találták azon módot, mely szerint felhagyva a céltalan bepanaszolással, vice versa, szegyet szeggel viszonzni nem riadnának vissza, mert hisz a mit az egyiknek szabad, a másiknak is lehet tennie. — Ezen vélemény azonban ellenkezéssel találkozott; mert hisz egyházunk szellemének hagyományos törvénytiszteletével az elégtételszerzésnek ilyenféle módja nem egyezik össze. Ellenben helyeslésre talált azon nézet, hogy addig is, míg a kevés reménnyel kecsgető részleges polgári anyakönyvek életbe lépnek az elkeresztelési eseteknél az önkényeskedő plébánosok haladéktalanul bepanaszoltassanak s így a közvélemény elé állitassanak, hogy lássa a világ, kik azok, a kik a szentesített törvényvel kihívó módon szembe fordulnak, holott hűvek előtt a törvény tiszteletében és megtartásában példásan előljárniok kellene. Hogy pedig a cél is, t. i. az elkeresztelt gyermeknek illetékes beanyakönyvezése is, el legyen érve, arra nézve oly értelmű eljárás lett ajánlva, miszerint a keresztzülök és a bába kihallgatásával jegyzőkönyvileg

megállapítva az anyakönyv számára kívánt adatokat, ezek szerint az esetet kiki, mint illetékes lelkész vezesse be saját egyház keresztelési anyakönyvébe. — Tekintettel pedig arra, hogy itt a hiba első sorban a szülőket terheli, kik gyermekeiket törvényellenesen s jogtalanul idegen felekezetnek elígérni és odaadni elég gyengék, velök szemben a lelkész oly módon gyakorolja fegyelmi jogát, hogy a gyermekét elkeresztelni engedő atyát vagy anyát a szószékről egyenesen megnevezve megróvással illesse a gyülekezet előtt. — Ennek talán legtöbb hatása lenne. — Az értekezlet az elkeresztelési kérdésnél követendő eljárásra nézve speciális módokat ugyan nem állapított meg, de kimondta, hogy az egyház jogainak megsértéseért az elégtételszerzés minden törvényes módját alkalmazni kell.

Az értekezletnek másik fontosabb tárgya volt a vasárnapi munkaszünet tárgyában kibocsátott ministeri rendelet, melynek dicséretes intentiója, hogy a fiatalság s általán a nép vasárnap délutánonként szellemi hasznos szórakozást nyerjen s így elvonassék a korcsmai élettől. A hol az ipar nagyobb számban képviselve van — a cél elérésére alkalmasak a legényegyletek, mint a hogy Besztercebányán van is szervezve evang. legény egylet, mely nemcsak szellemi, hasznos foglalkozást nyújt tagjainak, de arra is alkalmas, hogy az evang. öntudatot ébressze és ápolja. Ily evang. legény egyletek szervezése ajánltatik a zólyomi és breznobányai egyházak figyelmébe. Másutt ajánlatos népkönyvtárak, olvasóköri létesítése s esetleg hasznos irányú felolvasások rendezése. —

Az értekezlet többi tárgyai hamar folytak. Sajnosan lett bejelentve, hogy Szliácson a fürdőben nem lehetett még szervezni az evang. istentiszteletek tartását. Tudomásul szolgált, hogy az aszói leányiskolára megajánlott 50 frt az értekezlet pénztárából ki lett fizetve s így a tőke 184 frtra olvadt le. Ügyszintén tudomásul vétetett, hogy a garamszeghi egyháztól megvásárolt régi értékes könyvek a lelkésztisztület könyvtárába már a jövő hét folyamán elhelyeztetnek; mely célra az értekezlet új szekrényről gondoskodott.

Délután egyre járt az óra, mikor a lelkészek értekezletüket befejezve a zöld asztaltól a polgári társas kuglizó kellemes helyiségében terített fehér asztalokhoz vonultak, hol egyszerű ebédjüket kedélyes hangulatban, jó kívánatokkal fűszerezve költötték el. Itt is akadt még elintézni való ügy. Az egyik Nagytiszteletű úr panaszként azt adta elő, hogy előző héten egy pénztintézet helyiségében lévén, ott az ő vadonat új kalapját egyik Nagytiszteletű collegája simpliciter elcserélte s ez ideig viseli. A kalapok szembesítésével a tényállás megállapítván, az alesperes Nagytiszteletű úr a miért másnak fővegét elvitte, a kalap vissza cserélése mellett a lelkészi özvegyárva alap javára 1 frtnyi jótékonyosság gyakorlásában marasztaltatott el, míg a felperes Nagytiszteletű úr, a miért hogy a kalapját elvinni hagyta, az ebédnél elfogyasztott italok kifizetésére ítéltetett. Felebbviteli forum nem lévén, az ítélet nyomban jogerős lett.

Délután 4 órakor — szintén az egyház tanácstermében — megnyílt az esperességi lelkész-tanítói özvegyárva segély-egylet közgyűlése; mely régen nem volt olyan népes, mint ez idén. Mockovcsák

János főesperes-elnök a közgyűlés figyelmét előre felhívta az elintézendő fontosabb tárgyakra.

Az egyik volt a számvizsgáló bizottság világi elnökének megválasztása, minthogy Ujhelyi György földbirtokos, ki ezen tisztet elismerést érdemlő buzgalommal töltötte be, jobblétre szenderült; elvesztése felett a közgyűlés őszinte fájdalomát kifejezve, helyére nagyságos Csipkay Károly alispánt, s az egyházi téren is már jól ismert nagyérdemű esperességi felügyelőt választotta.

A másik ügy, a mit a közgyűlésnek sajnálattal kellett tudomásul vennie, volt Kuzma Adolf t.-pelsőci lelkésznek az özvegy-árva segélyegyletnél 12 év óta példás renddel és hűséggel betöltött pénztárnoki tisztségéről való leköszönése, — kinek, midőn elhatározásához kérlelhetlenül ragaszkodott, a segélyegylet felvirágzása érdekében áldozott odaadó fáradozásáért — melylyel ezen intézet vagyonát helyes gyümölcsöztetés mellett 11.250 frtról 21.575 frtra növelte — szívből jött köszönetet és elismerést szavazott, helyébe pedig új sáfárnak megválasztotta a z.-lipcei lelkészt.

A segélyegylet az elmúlt évben 18 özvegyet gyámoltott s egy-egy félnek 80 frtnyi segélyt nyújtott; a „Grencnerféle alaphól“ pedig 6 özvegy papnénak 34 forintként osztott ki. Valóban csak alamizsna osztás! Mikor jó el az az idő, hogy ez a morzsánként hangyamódra gyűjtött alap képes lesz majd az özvegyek és árvák sorsát a szó valódi értelmében biztosítani? — A tanítók még nyugodtan tekinthetnek övéik helyzetére, mert hisz ott van még az országos tanítói nyugdíj-alap is, mely hivatva van, róluk méltányosan gondoskodni. De ha a lelkész hágy maga után özvegyet és árvákat, azok csupán az özvegy-árva intézet szerény segélyére vannak utalva; miért is ideje volna a lelkésznek özvegyei és árváinak inséges sorsát enyhíteni hivatott „Grencner-féle“ alap jövedelmi forrásait gazdagabbá tenni; a mit az egyházaknak nagyobb mérvű támogatásával lehetne csak elérni, mely irányban a más napra kitűzött esperességi közgyűlés elé indítvány előterjesztése határozottatott el.

Hevesebb vitára adott alkalmat az igazgató választmány jegyzőkönyvében foglalt egyik pont, mely azon elvszerű kérdést állítja fel, hogy mivel az országos tanítói nyugdíjalap a tanítókról már olyképpen gondoskodott, hogy negyven évi szolgálat után egész fizetésüket kapják nyugdíjképpen, — tehát legyenek-e, vagy egyáltalán lehetnek-e a tanítók még ezentúl is az esp. özvegy-árva segély-egyletnek tagjai? E kérdés egyelőre nem nyert érdemleges eldöntést, de azon határozott vélemény jutott kifejezésre, mely szerint a tanítók ne legyenek kényszerített tagjai az özvegy-árva segélyegyletnek, mint eddig, hanem tetszésükre hagyassék, akarnak-e belépni vagy nem. A segélyegylet tervbe vette alapszabályainak átdolgozását is.

Az özvegy-árva segélyegylet közgyűlését követte az előértekezlet, melyen Csipkay Károly esp. felügyelő s Mockovcsák János főesperes társelnöke mellett, a következő napon megtartandó esperességi közgyűlés tárgyait beszélték meg, egyszersmind elhatározták, hogy tekintettel a szokatlan hőségére, a közgyűlés a templomban tartassék meg.

(Folytatás következik.) *Vitalis Gyula.*

Két apáca s négy tanár áttérése hozzánk. Selmecezen a pápista egyháznak van térítő vagy inkább kerítő alapja

(Convertiten Fond), melyből minden dibdáb 10 frtot kap, kit a halásznak Péter hálójába, szám szaporítás végett becsalni sikerül s kit előzetes híresztelés után a templomban, mindenféle cifra formalitások mellett hívőik sorába fölvesznek. A mi templomunk tőszomszédságában pedig, a város közepén van egy szép két emeletes ház, melyet az 50-es években pápista tulajdonosa megvételre nekünk ajánlott fel paplakul, mire magok az okosabb és jobb lelkű pápisták is legalkalmatosabbnak vélték; minthogy az elválasztó falon keresztül az ének is áthallatszik. Am a húzódo alkudozás közben a jó akaró szomszéd elhalálozván, gyarló örvégytől az akkor nem rég ide került prépost, hogy kezünkről irigyen leüthesse, titkon Esztergomból kieszközölt pénzen megszerezte s apácázárdává tette, hogy ezek olesó kisededővója, tanítása és nevelése által s a hely alkalmas volta mellett, más hitűek gyermekeit is oda csábítani lehessen. Ilyen két apáca mult hó elején elhagyta e zárdát, oly szándékkal, hogy hitűnkre áttérjen. Egyik e végből Budapestre ment le, a honnan való. Másik itt jelentkezett a prépostnál. Ugyanezt cselekedte még előbb egy itteni pápista gymnáziumi tanár. Ezt nem sokára B.-Csabán választották meg a mieink tanárnak egy földijével együtt, négy pályázó közül, kik mind áttért pápista tanárok voltak. Időközben az itt maradt volt; apáca másodszor is jelentkezett a prépostnál, ki tanuit egyszerűen felszólította, hogy csak adjanak neki már most bizonyítványt. És a már csabai tanár ismét visszakerkezvén, e hó 9-én egyszerre tértek át, mint egyszersmind jegyesek. Szállásairól külön mentek a templomba reggel. Mégis észrevettek és nagy csődület verődött össze a templomnál; de nem bocsátattott be senki, nehogy botrányt csináljanak, irántunk szított gyűlöletből. Midőn az áttérés megtörtént, nem látszott tanácsosnak az ott ácsorgó népség közé egyenesen kilépni. Visszafordultak tehát az egyházi lakásába, a templom mögötti épületbe. Innen vagy 1/2 óra mulva kijött a káplán karján legelőbb a tanár, kiknek a tömeg szótlanul helyet csinált. Utánok mintegy ugy annyi idő mulva, kijött a volt apáca is, háziasszonya nővérével karöltve. Ezek is szépen átvonultak; csak mikor a tömegben túl voltak, hallatszott utánok néhány gyalázó kiáltás a volt apácára, ki azonban ezt úgy sem értette, mivel tótul nem tud. Jegyese pedig névtelen levelet kapott, melyben sokféle piszkolódás között, kis Luthernek csúfoltatik, a ki szintén megszökött apáczával kelt házaságra. Am ezért az esküvő mégis megtörténendik István király napján, háromszori kihirdetés után, mivel a polgármester nekik felmentvényt adni nem akart, azon ürügy alatt, hogy nem adózó polgárok. — Azután ismét feljön majd Budapestről a másik ex-apáca mint már a lyceum rajztanárának hitvese, hogy itt azon templomba járjon, melynek szomszéd házában előbb apácázaskodott. Sőt hírlik, hogy a prépost káplányai közül kettő szintén át fog térni, talán első sorban az, ki a lyceumba járó pápista fiúkat eddig éppen a vallásra tanította. Jellemző, hogy mikor az itt maradt apáca hitűnk fő vonásaira oktattatott, csodálkozva jegyezte meg: Ha azt a tiszta vallást az apácák ismernék, azok is mind áttérnének! A tanár pedig, mikor már miénk lett, azt mondotta: „Olyan jól érzem magamat, mintha újjá születtem volna!“ Terjed a világosság! Csak mink örizzük tehát hiven Krisztus evangéliomát, melynek a sok felekezet között — hitem szerint — legtöbb jövője van. Legyen úgy!

K. J.

VEGYESEK.

— A kerületi gyűlésekről s kivált azoknak oly nevezetes mozzanatairól, mint pl. Czékus püspök emlékkövének a tiszai kerület jelenlétében történt leleplezéséről még nem vettünk közvetlen tudósításokat. Van azonban reményünk, hogy evang. egyházunk ezen egyetlen magyar közlönye nem lesz az ily közérdekű egyházi ügyek tekintetében ollózásra kárhozhatóva.

— **Füredi isteni tisztelet.** Barlangligeten ezen évad alatt is tartattak prot. isteni tiszteletek. Ugyanis Kiss Aron evang. ref. püspök úr jul. 24-én válogatott közönség előtt épületes szónoklatot tartott, mely alkalommal a prot. templom építésére 76 frt. 50 krból álló offertorium gyűlt be. Aug. 18-án a király születés napján szintén magyar nyelven végezte az isteni tiszteletet Weber Samu helybeli ev. lelkész és e sz. célra szintén 18 frt. 50 krt gyűjtött. Miután a r. katolikusoknak már van csinos kápolnájuk, kívánatos volna, hogy a protestánsok is közös erővel építsenek templomot hitők méltó képviselőjére és gyakorlatára.

— **Testvéreink öröme.** A dunántuli ev. ref. egyházkerület, főgondnokának, Tisza Kálmán volt miniszterelnöknek, 25 éves főgondnoki jubileumára készül, mely Rév-Komáromban szept. 5-én fog megtartani. Ev. ref. testvéregyházunk kitűnőségei fognak összeseregleni az ünnepély helyére, hogy kimutassák az ünnepelt iránt tiszteletüket s az ünneplő egyházzal együtt érzett örömeiket.

— **Tanárválasztások.** A békés csabai egyházközség algymnásiumánál üresedésben lévő két tanári állásra 16 pályázó közül egyhangulag megválasztottak: Majoros József selmeczbányai kir. katolikus gymnasiumi és Schmiedt Agoston sátorlajauj helyi kath. gymnasiumi tanárok. Mindkettő kilép a római kath. egyház kebeléből illetve papi rendjéből. — A beszercebányai evang. egyház aug. 20-án tartott közgyűlésében egyhangulag Raffay Sándort választotta gymnasiumi helyettes tanárrá.

— **Munkatanítónő.** A rozsnői ág. hitv. ev. ker. felső leányiskolában munkatanítónőnek Szokol Ziza kisasszony a nagybányai magánjellegű női munkaiskola tulajdonosa, lett megválasztva.

— **Hymen.** Baross Károly bánfalvi lelkész társunk legidősebb fia István, kondorosi községi jegyző augusztus 18-án tartá esküvőjét Bukovinsky Mihály kondorosi községi tanító szép és kedves leányával Ilonával a kondorosi ev. templomban. Legyenek boldogok!

— **Halálozás.** Szirmabesenyői Szirmai István úr, a tállyai ev. egyház felügyelője, e hó 18-án meghalt 51 éves korában, özvegyet és 3 kiskorú gyermeket hagyván hátra maga után.

— **Helyreigazítás.** E lap legközelebbi számában a pozsony megyei esperességi gyűlésről szóló tudósítás egy passusa a felsőszeleli tanítók ügyét is érinti, holott a gyűlésen nem Mendelenyiről, hanem inkább a másik tanítóról volt szó.

PÁLYÁZAT.

Az alulírott esperesi segédlelkészt keres, a ki lehetőleg mind a három nyelven járta. — A tót nyelv alapos ismerete okvetlenül szükséges.

Fizetése évi 120, esetleg 150 frt, havonkénti előleges részletekben kifizetve. Azonkívül külön butorozott szoba, teljes ellátás, de világítás nélkül.

Jelentkezéseket minél előbb kér

Beszercebányán, 1892 Augusztus 20-án.

Mockovcsák János,
zolyomi ág. h. ev. főesperes.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadásában, Budapest Andrassy-út 21. sz. a.

megjelent, és a nagymélt. magyar kir. vallás- és közokt. miniszterium által általánosan engedélyezett

elemi nép, felső nép, alsófoku ipar és keresk. iskolai tankönyvek.

			A miniszteri enged. száma	
Magyar.	Magyar Abc és olvasókönyv, szerk. Gööz-Schön-Trájtler, kötte	20 kr.	16163—1890	
	Fali olvasótáblák hozzá (13 írott, 13 nyomtatott tábla)	3 frt.	16163—1890	
	Magyar Abc és olvasókönyv, szerk. Faludi-Szép, kötte	20 kr.	17353—1888	
	Magyar Nemzeti Olvasókönyv, szerk. Gööz-Schön-Trájtler, a II. oszt. sz. kötte 30 kr., a III. o. sz. köt. 36 kr., a IV. o. sz. köt. 40 kr., az V—VI. o. sz. köt.	62 kr.	4954—1890	
	Magyar olvasókönyv, szerk. Faludi-Szép, a II. oszt. számára kötte 28 kr., a III. oszt. szám. kötte 36 kr., a IV. oszt. szám. kötte	44 kr.	50997—1891 és 17353—1888	
	Magyar nyelvtani kézikönyv, írta Belicza József, I. rész a 2. oszt. szám. köt. 18 kr., II. rész a 3. oszt. szám. köt. 24 kr., III. rész a 4. oszt. szám. kötte 24 kr., IV. rész az 5—6. oszt. számára kötte	44 kr.	52061—1891	
	Magyar nyelvgyakorlókönyv, írta Boronkay Károly, a II. oszt. számára kötte 18 kr., a III. oszt. szám. kötte 20 kr., a IV. oszt. szám. kötte	24 kr.	16382—1892	
	Kis magyar nyelvtan, szerk. Erényi-Balassa, kötte	30 kr.	19441—1890	
	Magyar nyelvtan, osztatlan népisk. számára, Vargyas Endré-től, kötte	20 kr.	43553—1889	
	Magyar Abc és olvasókönyv német tannyelvű népiskolák számára, valamint olvasókönyv II. és III. rész, írták Mártonffy és Gokler. (Sajttó alatt.)			
	Német Abc és olvasókönyv, szerk. Faludi-Szép, I. rész, kötte	32 kr.	17353—1888	
	Német olvasókönyv, szerk. Faludi-Szép, II. r. kötte 40 kr., III. r. kötte	48 kr.	17353—1888	
	Lesebuch für Volksschulen, szerk. Hetzel S., I. rész kötte 20 kr., II. rész kötte 28 kr., III. rész kötte	33 kr.	34825—1891 és 43233—1891	
	Német.	Deutsche Sprachlehre, írta Langraf M., I. rész kötte 36 kr., II. rész kötte	36 kr.	19006—1891
Elementar Sprachbüchlein, írta Hetzel S., kötte		30 kr.	34253—1891	
Német nyelvtan gyakorlati főládatokkal, kötte		40 kr.	7908—1890	
Német nyelvgyakorló, írta Spitzer L., kötte		30 kr.	6527—1891	
Gyakorlati német nyelvtan, írta Erényi-Ahn		60 kr.	17353—1888	
Számvetési gyakorlókönyv, szerk. Faludi János, I. rész a 2. oszt. számára kötte 15 kr., II. r. a 3. oszt. szám. kötte 18 kr., III. r. a 4. oszt. szám. kötte		20 kr.	14539—1889 és 17353—1888	
Földrajz, írta dr. Brózik Károly, a IV. oszt. szám. kötte 20 kr., az V. oszt. számára kötte 30 kr., a VI. oszt. számára kötte		20 kr.	52061—1891 és 3973—1890	
*Első oktatás a földrajzban, írta Kuttner S., átdolg. Suppan és Lauko köt.		30 kr.	52039—1891	
*Kis általános földrajz, írta Kuttner S., átdolgozta Suppan és Lauko, füzve 48 kr., kötte		60 kr.	15352—1890	
*Földrajz, osztatlan népiskolák számára, Vargyas Endré-től, kötte		20 kr.	21456—1890	
*Földrajz, írták Mártonffy és Pechány IV. oszt. számára kötte 24 kr., az V—VI. oszt. számára kötte		36 kr.	6663—1892	
Magyarország térképe megyei beosztással, Hatsék I.-től		20 kr.	17353—1888	
Magyarország egyes megyéinek térképe, Hatsék I.-től egy-egy 15 vagy		20 kr.	14536—1879	
Kis Atlasz, Lange és dr. Cherven-től, ára		40 kr.	20477—1891	
Történet.	*Első oktatás a magyarok történetében, írta Kuttner S., átdolgozta Suppan és Lauko kötte	30 kr.	20281—1891	
	*A magyarok története, osztatlan népisk. szám. Vargyas Endré-től, kötte	20 kr.	7487—1890	
	Magyarország története, írta Török István	36 kr.	2760—1890	
	*Magyar alkotmánytan, írta dr. Csiky Kálmán, kötte	24 kr.	52040—1891	
	*Rövid alkotmánytan, írta Mayer Miksa, ára	16 kr.	52062—1891	
	Természettan, írta Balthary Nándor, kötte	40 kr.	54274—1891	
	*Első oktatás a természetrajzban, írta Kuttner S., átdolgozta Suppan és Kozocsa, kötte	40 kr.	52039—1891	
	*Természettan, osztatlan népisk. számára, Vargyas Endré-től, kötte	20 kr.	7487—1890	
	*A természetrajzi oktatás vezér- és kézikönyve. Írta Kakuway K.	60 kr.	17353—1888	
	Gazdasági és kertészeti füzetek, Dobóczy Lajos-tól, I. és II. füz. a fiúiskolák szám., III. és IV. füz. a leányisk. számára, egy-egy füz. ára kötte	20 kr.	49933—1890	
	*Egészség, írták dr. Csapody és dr. Gerlóczy, kötte	24 kr.	53162, 20290/91	
	Természettan, a chemia elemeivel, írta Heller Agoston, kötte	40 kr.	20296—1891	
	Természettan és vegytan, írta Miklós Gergely	44 kr.	15354—1890	
	*Természettan, a vegytan elemeivel, Kuttner S.-től, átdolg. Suppan V., köt.	36 kr.	20281—1891	
Természettan, írta Vargyas Endre, kötte	24 kr.	55050—1890		
Ének,	Énektani példatár, szerk. Hortobágyi, Könyves és Szabó I. füz. 10 kr., II. füz. 15 kr., III. füz. 18 kr., IV. füz. 20 kr., V. füz.	30 kr.	21888—1891	
	Szépírási minták, Vajda Pál-tól, magyar írás 15 kr., magyar-német írás 20 kr.	30 kr.	25924—1889	
	Ipariskolai olvasókönyv, dr. Gyulay Béla-tól, I., II., III., a 44 kr., egy 50 kr.	60/80/87, 19948/89		
	Számítási olvasókönyv, dr. Gyulay Béla-tól I. oszt. szám. 60 kr., II. osztály szám. 60 kr.	19948/89		
	Műszeres rajzoktatás, Vidéky János-tól. Rajzmintalap-gyűjt. 14 füz. 13 frt 80 kr.	46130—1888		
	Olvasókönyv, dr. Gyulay Béla-tól I. oszt. szám. 60 kr., II. osztály szám. 60 kr.	19948/89		
	Egyszerű és kettős könyvtétel, Bún S.-től	1 frt 20 kr.	7919—1890	
	Általános számítás alsóf. keresk. isk. I. oszt. szám. dr. Veress Vilmos-tól 50 kr.	17353—1888		
	Keresk. számítás alsóf. keresk. isk. II—III. oszt. szám. dr. Veress Vilmos-tól 90 kr.	52037—1891		
	Jegyzet. A *gal megjelöltek német nyelven is, a †-tel megjelöltek pedig tót nyelven is kaphatók.			
	Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.			
	Az itt felsorolt és nálunk megjelent tankönyveken kívül az összes létező és bárhol megjelent és hirdetett könyvek és zeneművek ugyanazon árak mellett nálunk is megrendelhetők.			